

ŽELIM OTKRITI:

- » Svoje hrvatske korijene

ŽELIM GRADITI:

- » Crkvu i nacionalni identitet

ŽELIM BITI:

- » Hrabri svjedok vjere poput hrvatskih mučenika

4. KATOLIČKA CRKVA I KRŠĆANSTVO U HRVATA

NA POČETCIMA

Zašto mi daješ tri kuverte? Da pogodim! Imaš tri ulaznice za koncert?! Super! Dobro će mi doći prije učenja. Tko još ide s nama?

Nisu nikakve ulaznice i nema koncerta! Htjela sam ti olakšati učenje s tri različita pisma. U prvoj kuverti je zapis jednog mučenika, u drugoj pismo pape Ivana VIII. knezu Branimiru I u trećoj još jedno njegovo pismo moravskom knezu Svatopluku!

Korijeni kršćanstva na hrvatskom prostoru

Zaista, zaista, kažem vam: ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod.

Iv 12, 24-26

Maksim posla biskupa Kvirina u prijestolnicu Panonije te se svim gradovima razglasila njegova svjedočanska hrabrost. Istragu nad njim sad je vršio glavari Amanacije kojemu je Kvirin ovako odgovorio: »U Sisku sam pravoga Boga ispovjedio, njega uvijek štovaš, njega u srcu nosim. Nijedan me čovjek od njega neće rastaviti.« Glavar mu reče: »Htio bih poštediti tvoju dob, na što će blaženi Kvirin: »Što te briga za moju dob! Neokaljaj na vjera može je učiniti jačom od svih muka. Muke neće skršiti moje svjedočenje vjere.« A kad ga glavari nastavi nagovarati, čudesno mu Kvirin odgovori: »Tvoje nagovaranje možda bi slomilo ishlappjela starca koji čezne samo za dužim životom, ali ja sam od Gospodina svoga naučio čeznuti za vječnošću. Vašim se zakonima ne pokoravam, jer obdržavam zakone Krista Boga koje sam vjernicima propovijedao.« Tada glavari presudi da Kvirinu svežu kamen o vrat i da ga bace u rijeku.

Riječi biskupa Kvirina izazivaju divljenje i svjedoče o hrabrim mučenicima kršćanstva na našim prostorima koji su se suprotstavili progoni rimske državne vlasti. Osim sisačkoga biskupa Kvirina, najpoznatiji mučenici na našem tlu bili su solinski biskup Dujam (304.), biskup Irenej (304.), sv. Anastazija-Stošija, sv. Mauro (304.) i brojni drugi.

ILIRI:

- » stari narod na našim prostorima
- » po zanimanju su bili stočari, a oni uz more gusari
- » žestoki i svadljivi po naravi
- » uglavnom su stanovali u špiljama, kamenim kućama u suhozidu i gradinama
- » politeisti

i Njihovo mučeništvo govori nam da je kršćanstvo na našim prostorima cvalo davno prije dolaska Hrvata. Da je to bilo još u apostolsko doba potvrđuje nam i sveti Pavao kada kaže da je »od Jeruzalema pa uokolo sve do Ilirika pronio evanđelje Kristovo« (Rim 15, 19), a znamo da je u Dalmaciju bio poslan i Pavlov učenik Tit (2 Tim 4, 10).

Brzom širenju kršćanstva, osim revolucionarne vijesti da Bog ljubi sve ljude, pogodivali su i dobri putevi ondašnjega Rimskog Carstva. Tako su vrlo rano uspostavljene biskupije u Sisku, Vinkovcima, Osijeku, Sirmiju i Saloni. Koliko je Salona bila snažna kršćanska zajednica potvrđuje i izbor Solinjanina Kaja za rimskoga papu 283. godine.

Sloboda kršćanima (Milanski edikt, 313. g.) donijela je bogati i organizirani vjerski život na naše prostore. Metropolijsko sjedište Dalmacije bila je Salona, a Panonije Sirmij. Važan doprinos procvatu kršćanstva dalo je redovništvo, kao i sveti Jeronim – poznati crkveni naučitelj. Nažalost, provalom barbarskih naroda uništena su biskupijska središta i većina crkvenih građevina. No, vjera koju su naši kršćanski predci svjedočili podigla se iz ruševina i oživjela dolaskom i pokrštenjem Hrvata, počevši od sedmoga stoljeća.

” Dolazim k vama kao hodočasnik evanđelja slijedeći stope prvih svjedoka vjere. Dolazim ubrati plodove hrabroga svjedočanstva što su ga pružali Pastiri i vjernici sve od prvih stoljeća kršćanstva. (...)

Kako ne ostati zadivljen pred uzorima vjere kao što su sveti Dujam biskup te solinski, duvanjski, istarski, srijemski i sisački mučenici, sve do sluge Božjega Alojzija Stepinca, koji je s drugim svjedocima žarkim svjetlom osvijetlio ovo stoljeće kojim se završava drugo kršćansko tisućljeće.

Ivan Pavao II.
u povodu drugoga pastoralnog pohoda Hrvatskoj
4. listopada 1998.

MUČENIK
(grč. *martyr*:
svjedok),
osoba mučena
i ubijena zbog
kršćanske vjere;
svjedok vjere.

Splitski evangelijar najstarija je sačuvana knjiga u Hrvatskoj. Čuva se u riznici splitske katedrale.

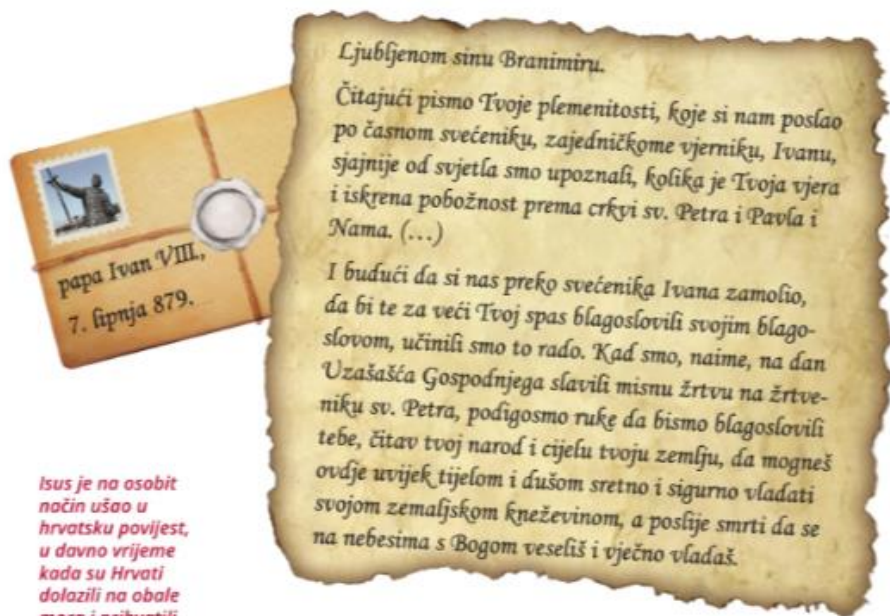

Više od 200 milijuna kršćana u više od 60 zemalja svijeta nema osnovna ljudska prava, i to samo zbog svojega iskazivanja vjere.

Važno je znati svoje korijene

Svaki se narod hvali svojom poviješću i svojim korijenima. Hrvati su jedan od najstarijih europskih naroda. Stoga smo ponosni na svoju dugu povijest, koja je započela prije četrnaest stoljeća prihvaćanjem kršćanstva. Pozvani smo na tim temeljima graditi svoju sadašnjost i budućnost. Jesi li ponosan na svoje korijene?

Pokrštenje Hrvata i ulazak u zajednicu kršćanskih naroda

Isus je na osobit način ušao u hrvatsku povijest, u davno vrijeme kada su Hrvati dolazili na obale mora i prihvatili krštenje. Tako je došla Crkva među Hrvate, i ta je vertikala duha i istine i vertikala naše povijesti. Na njoj se grije naša savjest i naše srce.

Franjo Kuharić

Tim pismom papa Ivan VIII. priznao je knezu Branimiru zemaljsku vlast nad cijelom Hrvatskom. Takav čin označavao je međunarodno priznanje hrvatske države i time je papa pokazao da Branimira drži neovisnim vladarom. Sklapanje prijateljskih i diplomatskih veza s papom uključivalo je i Branimirovu obvezu štititi Crkvu i širiti kršćanstvo. No, povijest Hrvata na našim prostorima započela je mnogo prije s njihovim pokrštavanjem. Kada i kako su se Hrvati pokrstili?

Od mnogobožaca do svjedoka evanđelja

Drži se da su Hrvati na današnje prostore došli početkom sedmoga stoljeća na poziv bizantskoga cara Heraklija kao pomoćnici u obrani od Avara. Prema legendi, došli su predvođeni petoricom braće (Kluks, Hrvat, Muhlo, Kojšenac, Lobel) i dvjema sestrama (Tuga i Buga). Vukodlaci, vampiri, vile, duhovi ognjišta bića su u koje su naši predci polagali svoje nade. Vjerovali su u više bogova (politeizam). Vrhovni bog bio im je Perun, dok je Bjelobog bio bog dobra, a Črnobog bog zla (dualizam). Dolaskom na ove prostore, susreli su se s kršćanstvom.

Oton Iveković, Dolazak Hrvata na more

Ivan Ravenjanin, splitski nadbiskup. Toma Arhidakon spominje ga kao najzaslužnijega za pokrštenje Hrvata i uređenje crkvene hijerarhije u Dalmaciji. Pretvorio je Dioklecijanov mauzolej u katedralu te u nju prenio relikvije sv. Dujma i sv. Staša. Sarkofag s njegovim imenom čuva se u splitskoj katedrali.

i Pokrštavanje Hrvata bio je dug proces koji se odvijao od sedmoga do devetoga stoljeća. Započelo je poslije uspostave Splitske nadbiskupije u sedmom stoljeću, za vrijeme prvoga splitskog nadbiskupa Ivana Ravenjanina. Prvi dodir Hrvata sa Svetom Stolicom bio je oko 640. godine kada je papa Ivan IV. Dalmatinac poslao

opata Martina u Dalmaciju i Istru da učvrsti vjeru i otkupi kosti solinskih i istarskih mučenika i donese ih u Rim. Papa Ivan IV. dao je podići kapelu sv. Venancija unutar bazilike sv. Ivana Lateranskoga u Rimu i u nju je postavio relikvije. Pokrštavanje Hrvata započinje dolaskom svećenika misionara iz Rima i Bizanta. O ranom pokrštenju svjedoči više spomenika od kojih je najvažnija krstionica kneza Višeslava.

Krstionica kneza Višeslava, prvoga poznatog hrvatskog kneza, koji je vladao oko 800. godine, svjedoči o vremenu pokrštavanja Hrvata. Uz rub šesterostrane krstionice nalazi se natpis: »Ovaj izvor prima slabe, da ih učini prosvjetljenima. Ovdje se peru od svojih zločina, što su ih primili od svojega prvog roditelja, da postanu kršćani, spasonosno ispovijedajući vječno trojstvo. Ovo djelo pobožno učini svećenik Ivan u vrijeme kneza Višeslava u čast sv. Ivana Krstitelja, da zagovara njega i njegove štitenike.«

»Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata« proslavljeno je velikim misnim slavljinama:

- » 2. rujna 1976. u Solinu gdje se okupilo 100 000 vjernika (u znak sjećanja na kraljicu Jelenu)
- » 17. rujna 1978. u Biskupiji kod Knina ispred 40 000 vjernika (u znak sjećanja na kralja Zvonimira)
- » 6. rujna 1979. u Ninu pred 250 000 vjernika (Branimirova godina)
- » 9. rujna 1984. u Mariji Bistrici gdje se okupilo više od 400 000 vjernika (Nacionalni euharistijski kongres Crkve u Hrvata)

Kršćanstvo ruši stara božanstva

Hrvati su s velikim oduševljenjem prihvaćali kršćanstvo i postupno napuštali stara božanstva u koja su nekada vjerovali. No, ta poganska vjerovanja nisu do danas potpuno iskorijenjena. Mnogi katolici hvale se svojom vjerom, a daju joj poganska obilježja. Prepoznaješ li ti neke od tih običaja?

Glagoljica i starohrvatski jezik u bogoslužju

Sve do Drugoga vatikanskog koncila nijedan narod rimskoga obreda nije mogao slaviti misu na svojem jeziku. Jedino su Hrvati imali tu vlastitu. Vlastitim su pismom (glagoljicom) pisali liturgijske knjige. To dragocjeno pismo nastalo je kada su na poziv kneza Rastislava u Hrvatsku došla dva učena Grka iz Soluna – Konstantin (Ćiril) i Metod. Preveli su na narodni jezik najvažnije dijelove Biblije i bogoslužne knjige. Svećenici latinaši optužili su ih za krivovjerje, ali papa Hadrijan II. odlučno je stao u njihovu obranu, kao i papa Ivan VIII., o čemu svjedoči njegovo pismo moravskom knezu Svatopluku. Najpoznatiji branitelj hrvatskog jezika u bogoslužju bio je biskup Grgur Ninski.

U mnogim dijelovima Hrvatske glagoljica je postala pismo za svakodnevnu uporabu. U glagoljaškim tiskarama u Senju, Rijeci i Kosinju izrađivani su misali, evanđelistari i brevijari. Prva tiskana knjiga na hrvatskom jeziku *Misa! po zakonu rimskog dvora* (1483.) napisana je glagoljicom. Hrvatska glagoljska književnost doživjela je procvat u Hrvatskoj pa se među najstarijim glagoljskim natpisima ističu Plominski natpis, Valunska ploča i Bašćanska ploča.

Bašćanska ploča jedan je od najdragocjenijih hrvatskih spomenika, nastao oko 1100. godine. Svjedoči o daru zemlje kralja Zvonimira samostanu svete Lucije (Baška na otoku Krku). Ploča je izvorno bila oltarna pregrada koja je dijelila svećenika od vjernika u crkvi. Na Bašćanskoj ploči prvi je put na hrvatskom jeziku zapisano hrvatsko nacionalno ime kralja Zvonimira.

Kolika se evanđelje ukorijenilo u našu kulturu pokazuju brojne hrvatske božićne pjesme, među kojima je najpoznatija »Narodi nam se kralj nebeski«.

Glagoljica je, zahvaljujući svećenicima glagoljašima, tijekom dugih stoljeća sačuvala hrvatski narod od gubitka vlastitoga jezika.

Slavimo Boga na svojem jeziku!

Tek na Drugome vatikanskom koncilu (1962. – 1965.) uvedeni su narodni jezici u bogoslužje. Hrvati su jedini narod koji je slavio Boga na svom materinskom jeziku već od devetoga stoljeća. Iako su zbog toga često bili obezvrjeđivani, to ih nije spriječilo da odanost Crkvi svjedoče svojim jezikom i pismom. Zahvaljujući upravo glagoljici, evanđelje se duboko utjelovilo u hrvatsku kulturu, jezik i običaje. Ima li danas evanđelje mjesto u hrvatskoj kulturi i običajima?

Sveta braća Ćiril i Metod suzaštitnici su Europe. Njihov blagdan slavi se 5. srpnja.

Doj da spustim svoje čelo na taj kamen poizdrti, daj mi časak da mi duša pomoli se prije smrti. (...) Pružimo si bratske ruke rastrgane iz daljine, iskopajmo grob si velik s kraja na kraj domovine. I legnimo u njegov mirno, kao braća zagrljeni; udruženi jednim srcem i znanv'jek sjedinjeni!

Silvije Strahimir Kranjčević,
Uskočke elegije

Pa Hrvati i nemaju neki društveni život. Statistika kaže da provode sedam sati dnevno na internetu. A vjerski život? Ima malih crkvenih zajednica koje obećavaju. Evo, u mojoj župi postoji karitativna zajednica.

Josipe, pitam te za društveni i vjerski život Hrvata u srednjem vijeku!

Kršćanstvo u Hrvata u srednjem vijeku

kralj Dmitar Zvonimir

Zovem se Dmitar Zvonimir. O mojem podrijetlu malo se zna, ali neka o meni govore moja djela. Poznato je da sam podržao papu Grgura VII. u provođenju crkvene obnove. Moram napomenuti da sam najprije želio da obnova prožme i mene samoga.

Okrunjen sam 1075. za kralja Hrvatske i Dalmacije. Bilo je to u bazilici sv. Petra i Mojsija u Solinu, vama poznatijoj kao Šuplja crkva. Tada sam primio znakove kraljevske časti i prisegnuo na vjernost papi. O tome svjedoči moja Zavjernica. Obećao sam da ću: pomagati vjersku obnovu i braniti Crkvu; sprječavati ropstvo i prodaju ljudi; štiti siromahe, udovice i siročad; boriti se za dostojanstvo kršćanske ženidbe i vrijednost braka. Trudio sam se vladati prema danim obećanjima i upravljati pravedno i jednako prema svima pa vjerujem da sam stoga i dobio naziv »sveti i dobri kralj«. Neopisivo mi je drago što sam, za svoje vladavine, hrvatskom narodu darovao razdoblje mira i blagostanja.

Kršćanstvo se duboko ukorijenilo i sve više prožimalo društveni i vjerski život Hrvata u srednjem vijeku. Velik doprinos tome dale su bratovštine – dobrovoljna katolička udruženja vjernika laika. Njihova je zadaća bila njegovanje pobožnosti i kulturnih običaja te pružanje socijalne zaštite. Svojim članovima pružale su duhovnu sigurnost, pomoć u bolesti i utjehu u smrtnom času, a od članova se zahtijevala živa vjera. Bratovštine su pokretale razne vjerske običaje i brižno ih čuvale. U njihovom okrilju nastala je najstarija duhovna poezija na narodnom jeziku. Djelovale su kao staleška udruženja različitih zanimanja i borile su se za prava svojih članova.

Utjecaj na vjerski život u srednjem vijeku imale su i žene. Posebno je sačuvana uspomena na kraljicu Jelenu i opaticu Čiku. Opatica Čika utemeljila je benediktinski samostan sv. Marije u Zadru, a kraljica Jelena je u Solinu dala sagraditi crkvu sv. Marije i sv. Stjepana. O moralnoj veličini kraljice Jelene govori nadgrobna ploča koju je 1898. pronašao arheolog don Frane Bulić.

U ovom grobu počiva glasovita Jelena koja je bila žena kralju Mihajlu, a majka Stjepana kralja. Ona se odreče kraljevskoga sjaja dneva osmoga mjeseca listopada. I bi ovdje pokopana 976. godine od utjelovljenja Gospodnjega indikcije četvrte petoga cikla mjeseca, sedamnaeste epakte, petoga kruga sunčanoga koji pada sa šestim. Gle, ovo je ona, koja je za života bila majka kraljevstva, a zatim postala majkom siročadi i zaštitnicom udovica. Ovamo pogledaš, čovče, reci: Bože, smiluj joj se duši!

nadgrobni napis na sarkofagu hrvatske kraljice Jelene

U vjerskom i društvenom razvoju Hrvatske važnu ulogu imale su i brojne biskupije. Odlukom Drugoga splitskog crkvenog sabora (928.) prvenstvo je imala Splitska nadbiskupija. Ugarski kralj Ladislav osnovao je 1094. Zagrebačku biskupiju i izuzeo je ispod vlasti splitskoga nadbiskupa i podvrgnuo mađarskoj crkvenoj upravi. Biskupije su bile središte crkvenoga, društvenog i kulturnog života.

Vjerski i društveni život Hrvata uključuje i kršćanstvo u srednjovjekovnoj Bosni. Prva bosanska biskupija spominje se u 11. stoljeću. U 13. stoljeću bosanski se biskup preselio u Đakovo. Mnogi i danas povezuju srednjovjekovno kršćanstvo u Bosni s krivovjerjem (bogumili). Danas je jasno da su te optužbe zbog hereza bile motivirane političkim ciljevima. Crkva bosanska je za vrijeme bana Kulina pred papinim delegatom ispovjedita svoju katoličku pravovjernost i odanost rimskom prvosvećeniku.

Dokinute biskupije, odnosno pripojene drugim biskupskim sjedištima:

- Makarska,
- Trogirska,
- Skradinska,
- Kninska,
- Ninska,
- Krbavsko-modruška,
- Stonska,
- Korčulanska,
- Rapska,
- Osorska,
- Pičanska,
- Novigradska.

Don Frane Bulić – poznati hrvatski arheolog, istraživač starokršćanske i starohrvatske salonitanske baštine. Otkrio je baziliku u Manastirinama, u Rižinicama kameni ulomak s natpisom kneza Trpimira, a 1898. godine i znameniti sarkofag kraljice Jelene iz 976. godine i temelje crkve svete Marije i crkve svetog Stjepana u kojoj su bili pokopani članovi hrvatske vladarske kuće. Dao je sebi sagraditi grob u obliku sarkofaga s natpisom: »Ovdje leži Frane, nedostojan svećenik.«

Je li danas hrvatsko društvo kršćansko?

Kršćanstvo je snažno oblikovalo kulturu i društvo hrvatskoga naroda u srednjem vijeku. Mogu li se današnji nositelji vlasti u Hrvatskoj usporediti s načinom vladanja kralja Zvonimira?

Postoje li neke udruge ili pokreti, poput srednjovjekovnih bratovština, koje se hrabro zalažu za življenje kršćanskih vrednota u hrvatskom društvu danas? Znaš li neke javne osobe koje, poput kraljice Jelene, snažno svjedoče svoju vjeru u današnjem društvu?

Predzide kršćanstva

**Toma Bakač
Erdödy**

Bio sam pripadnik slavne kuće Erdödy koja je od svih plemićkih obitelji dala najviše banova u hrvatskoj povijesti nakon srednjega vijeka. Proslavio sam se po Bitci kod Siska kada sam, predvođeci hrvatsku vojsku, 1593. porazio Turke. Oko 500 uskoka iz Žumberka sudjelovalo je u borbi i njih 40 položilo je život. Neka im Bog bude nagrada! Nakon ove pobjede glasno sam uskliknuo: »In Deo vici!« (»U Bogu pobijedih!«). Vjerojatno ste vidjeli moju nadgrobnu ploču u zagrebačkoj katedrali s tim geslom. Za tu sam pobjedu dobio čak i pismo pohvale pape Klementa VIII., a proglašen sam i vitezom Reda svetoga Otkupitelja. Sudjelovao sam i u drugim slavnim pobjedama nad Turcima na području Moslavine, Ivanić-Grada i okolice Zagreba. Pjesmu meni u čast napisao je i veliki Antun Gustav Matoš. Hvala mu!

Evo, ja vas šaljem kao ovce među vukove. Budite dakle mudri kao zmije, a bezazleni kao golubovi!

Mt 10, 16-20

Sve do Bitke kod Siska Turci su pustošili hrvatsko područje. Nakon Bosne i Hercegovine zauzeli su veći dio današnje Hrvatske. Posljednji bosanski kralj Stjepan Tomašević, nadajući se papinoj pomoći, uskraćuju danak Turcima i biva zarobljen i pogubljen. Pravoga otpora nije ni bilo pa je nastala krilatica: »Bosna šaptom pade«. Kraljica Katarina Kosača pobjegla je u Rim gdje je umrla na glasu svetosti.

Hrvatska vojska doživjela je teške poraze od Turaka. Tako je 1493. bila poražena na Krbavskom polju, a 1526. na Mohačkom polju. Posljednja hrvatska tvrđava na jugu – Klis – pala je 1537., a branio ju je Petar Kružić.

Krajem 16. stoljeća Hrvatska je spala na svega 16 800 kvadratnih kilometara. Bitka kod Siska 1593. donijela je prvu veliku pobjedu kršćana srednje Europe protiv osmanlijske vojske. Bila je to prekretnica koja je

naznačila zaustavljanje Turaka dalje u Europu. Hrvati su se hrabro borili protiv Turaka, čuvajući svoju domovinu i vjeru, pa je papa Leon X. 1519. u pismu banu Petru Berislaviću s pravom nazvao Hrvatsku »predziđem kršćanstva«.

Težak život pod Turcima

Turci su prema kršćanima postupali kao prema građanima drugoga reda. Tlačili su ih teškim nametima pa su mnogi napustili domovinu i pronašli dom u Gradišću (Austrija), Moliseu (Italija) i okolici Bratislave. Katolici su morali nositi crna odijela, nisu smjeli nositi oružje niti jahati konje. I vjerski je život bio otežan jer nisu mogli javno ispovijedati svoju vjeru i primati sakramente. Tako teškoj situaciji doskočili su snalažljivi bosanski franjevci sa svojim poglavarom fra Andelom Zvizdovićem. On se poklonio sultanu Mehmedu II. kao zemaljskom vladaru i 1463. dobio dokument »ahdnamu« kojom se franjevcima dopušta vršenje svećeničke službe. Ipak, fratri su bili na oprezu u vršenju svoje službe pa su ih u kućama nazivali »ujacima«. Za vjerski život također su bili zaslužni i svećenici glagoljaši.

F. von Quiquerez-Beaujeui, *Predzide kršćanstva*, 1892.

Jesmo li ostali »predzide kršćanstva«?

Dok je kršćanski Zapad zatvarao oči pred hrvatskim nevoljama u borbi protiv Turaka, Hrvati su se hrabro branili uzdajući se u Božju pomoć. Zahvaljujući nebrojenomu mnoštvu hrvatskih mučenika, tursko prodiranje u Europu zaustavljeno je i Europa je ostala kršćanska. Je li danas Europa kršćanska? Jesmo li ostali predzide kršćanstva?

Pri svetom kralju

*Prozor Stjepanovog Doma
Priča gotski san;
modri tamjan i aroma
Puni sveti stan.*

*Stanac kamen, hrabri Toma
Erdeđ, Bakač ban,
Heraj sisačkoga sloma
Sja ko onaj dan.*

*U katedralu, kad su teške noći,
Na Banov grob zna neka žena doći
S teškim križem cijele jedne nacije,*

*A kip joj veli: Majko, audiant reges:
Regnum regno non praescribit leges,
I dok je srca, bit će i Kroacije*

Antun Gustav Matoš

*Otac hrvatske
književnosti Marko
Marulić napisao
je pjesmu Molitva
suprotiva Turkom.*

*Kao znak zahvale
hrvatskim junacima
za pobjedu
u Bitci kod Siska,
malo zvono
zagrebačke
katedrale zveni
svakoga dana
u 14 sati.*

Crkva promiče školstvo, kulturu i znanost

Josip Juraj
Strossmayer

Rodio sam se 1815. godine u Osijeku. Hvala Bogu da me je majka znala odgojiti u pravoj razboritosti! Inače ne bih ostavio takav trag.

Na prijedlog bana Josipa Jelačića imenovan sam 1849. đakovačkim biskupom. Kao biskup sudjelovao sam u radu Prvoga vatikanskog koncila kada sam prozvan »biskupom iz male Hrvatske«. Dao sam sve do sebe da se uvede hrvatski jezik u škole i u administraciju, opirao sam se germanizaciji i mađarizaciji Hrvatske. Vođen načelom »prosvjetom prema slobodi«, veliko značenje pridavao sam kulturnoj djelatnosti. Na moj poticaj hrvatski ban Ivan Mažuranić otvorio je u Zagrebu Hrvatsko sveučilište. Utemeljio sam 1866. godine Akademiju znanosti i umjetnosti. Osobito sam se »proslavio« što sam dao izgraditi znamenitu đakovačku katedralu. Želim vam poručiti: »Svrha svakog znanja i umijeća jest prvo: istinu svetu i neumrlu umom svojim i srcem shvatiti i osvojiti; drugo: istinu svetu i neumrlu, nepromjenjivim zakonom svijesti svoje učiniti i nju krepkom i odvažnom voljom svakom zgodom i prilikom u život prenositi.«

Život đakovačkoga biskupa Strossmayera potvrđuje da je najveće znanstvenike, umjetnike i književnike u Hrvatskoj, ali i u cijeloj zapadnoj civilizaciji, iznjedrila Katolička Crkva. Ona je uvijek bila neodvojivo povezana sa školstvom, kulturom i znanosti.

Prvi veliki doprinos u širenju pismenosti, znanosti i književnosti dali su benediktinci. U sklopu svojega samostana u Rižinicama otvorili su prvu školu (852.). Davali su besplatnu pouku djeci i mladima o svim tada poznatim znanostima i različitim umijećima. Koliko su bili učeni govori i činjenica da su bili savjetnici hrvatskih vladara.

Nakon benediktinaca, u kasnome srednjem vijeku školstvo, znanost i književnost nastavljaju promicati dominikanci, franjevci, pavlini te mnogi ženski redovi.

Misali, brevijari,
lekcionari i
evanđelistari
s prijevodima
biblijskih tekstova
čine stožer hrvatske
pismenosti.

Fra Andrija Kačić Miošić pokopan je na ulazu u samostansku crkvu u Zaostrogu. Na ulazu u grobnicu 1890. postavljena je mramorna ploča s natpisom u stihovima fra Gabre Puratića (1905.), koji glase:

*Pokoj tebi starče Milovane
Koji rodu pismaricu dade
S korabljom da mu vida jade
Dok mu zora boljeg dana svane
Hladnu ploču što ti kosti skriva
Haran narod pobožno čeliva.*

1760.

Tako je dominikanac Augustin Kažotić u Zagrebu utemeljio katedralnu školu i knjižnicu te je vodio računa o higijeni naroda i zdravstva.

Među franjevcima posebno se ističe narodni pjesnik fra Andrija Kačić Miošić. On je iza sebe ostavio četiri tiskane knjige među kojima je jedna od najčitanijih *Razgovor ugodni naroda slovinskoga* koja sadržava više od stotinu junačkih narodnih pjesama i djelo je s najvećim brojem izdanja u povijesti hrvatske književnosti.

Pavlini su otvarali gimnazije, a najpoznatija je ona u Lepoglavi koja je u XVII. stoljeću prerasla u sveučilište. Istaknuti pavlin Ivan Belostenec autor je hrvatskoga rječnika *Gazophylacium*.

U novom vijeku veliku ulogu u razvoju školstva imali su isusovci. U Zagrebu su osnovali prvu gimnaziju u Hrvatskoj (1607.), koja je 1669. postala sveučilište. Poznati isusovac Bartol Kašić izdao je prvu gramatiku hrvatskoga jezika, a isusovac Ruđer Bošković bio je poznati matematičar, fizičar i astronom. Osim navedenih imena, postoje i mnoge druge ličnosti koje su hrvatsko školstvo, kulturu i znanost zadužili svojim bogatim doprinosom.

Međunarodni dan pismenosti obilježava se 8. rujna, a utemeljio ga je UNESCO davne 1967. kako bi se promovirala važnost učenja i pismenosti, ali i osvješćivanja javnosti o problemu nepismenosti, koji još uvijek pogađa velik dio svjetskoga stanovništva.

Augustin Kažotić
(1260. – 1323.)

Andrija Kačić Miošić
(1704. – 1760.)

Bartol Kašić
(1575. – 1650.)

Ruđer Bošković
(1711. – 1787.)

Crkva na strani svakoga ljudskog napretka

Mnogi srednji vijek »etiketiraju« kao mračno razdoblje čovječanstva. A ipak vidimo da suvremena kultura i znanost imaju svoje početke i temelje upravo u srednjem vijeku. I to najviše zahvaljujući Katoličkoj Crkvi i kršćanstvu! Crkva je uvijek podržavala znanost i napredak. Zar to ne čini i danas? Možeš li navesti neke primjere?

Crkva čuva nacionalni identitet

Ljudevit Gaj

Roden sam u Krapini davne 1809. Kao dječak odlazio sam u franjevački samostan i preko djela fra Andrije Kačića Miošića shvatio kako je velik narod kojem pripadam. Odlučio sam život posvetiti buđenju nacionalne svijesti. Izrastao sam u vođu narodnoga pokreta, najprije pod ilirskim imenom, a onda pod hrvatskim. Željeli smo pomoći svojem narodu u borbi za političko jedinstvo, za zajednički jezik i književnost i za njegovu slobodu. Možda mislite da Crkvi nije mjesto u tim područjima, ali jedino su svećenici, zahvaljujući naobrazbi i položaju, mogli čuvati nacionalni identitet.

Prihvaćanje mojega jedinstvenoga pravopisa bio je najvažniji korak hrvatskoga nacionalnog preporoda. Još za vrijeme studija izdao sam knjižicu *Kratka osnova hrvatsko-slavenskoga pravopisanja*. Moja malenkost zaslužna je što govorimo štokavski i što pišemo slova č, š, ž. U Zagrebu sam se povezao sa svećenicima i počeli smo planirati buđenje Hrvatske. Zagrebački bogoslovi, kako bi spriječili uvođenje mađarskoga jezika u hrvatske škole, osnovali su »Zbor duhovne mladeži zagrebačke« i glazbeno društvo »Vijenac«. Pokrenuo sam *Novine horvatske* (1835.). U njima je svećenik Pavao Štoos objavljivao svoje pjesme i članke koji su najviše podigli narodnu svijest. Ponosan sam na svoju pjesmu »Još Hrvatska ni propala«, koja je postala nacionalnom budnicom i simbol otpora prema Mađarima i Habsburgovcima.

Razdoblje hrvatske povijesti od pokretanja Gajevih novina do izbijanja revolucije 1848. godine naziva se hrvatski narodni preporod. Crkva je u XIX. stoljeću bila glavni pokretač kulturnoga i nacionalnoga buđenja Hrvata. Temelje hrvatskoga narodnog preporoda postavio je zagrebački biskup Maksimilijan Vrhovac. On se snažno odupirao mađarizaciji, tražio je uvođenje hrvatskoga jezika kao službenoga i borio se za ujedinjenje Dalmacije s Hrvatskom. Dao je urediti zagrebački park, koji je po njemu nazvan Maksimir. Vođa hrvatskoga narodnog preporoda, nazvanoga ilirski, bio je Ljudevit Gaj.

Među istaknutim preporoditeljima bili su još: Janko Drašković, Pavao Štoos, don Mihovil Pavlinović, Juraj Haulik, Juraj Dobrila, Vatroslav Lisinski, biskup Strossmayer te franjevci Grgo Martić i Didak Buntić.

Crkva je uspjela ostvariti samostalnost, i to zahvaljujući banu Josipu Jelačiću, zagrebačkom kardinalu Jurju Ha-

uliku i Hrvatskom saboru. Zagrebačka se biskupija 1852. odvojila od mađarske Crkve i podigla na razinu nadbiskupije, a Zagreb je postao središtem nove metropolije. Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini doživjela je obnovu uspostavljanjem Vrhbosanske crkvene pokrajine te je za prvoga vrhbosanskog nadbiskupa imenovan dr. Josip Stadler.

D. Weingärtner, Hrvatski sabor, 1848.

Ivan Kukuljević Sakcinski prvi je održao govor na hrvatskom jeziku u Hrvatskom saboru 1843. godine. Pozvao je na uvođenje hrvatskoga jezika u škole, urede i javni život. Hrvatski je sabor 1847. proglasio hrvatski službenim jezikom.

Poziv u kolo ilirsko

*U ilirsko kolo milo
Vratite se srodni puci,
Što su stari gvoždem bili,
Nek su duhom sad unuci!*

*Slavna braćo, oj Hrvati,
Ki za vašu krv i plemo
Krvlju vašom znaste stati,
Rodu vjerni svako vrijeme!*

Pavao Štoos

Josip Stadler osnovao je gimnaziju i sjemenište u Travniku, bogosloviju u Sarajevu, pokrenuo katoličke listove, otvorio tiskaru i dao sagraditi sarajevsku katedralu. Utemeljio je žensku redovničku zajednicu Služavki Malog Isusa.

Matica hrvatska jedna je od najstarijih kulturnih ustanova. Utemeljena je na prijedlogu grofa Janka Draškovića 1842. godine kako bi se promicao nacionalni i kulturni identitet u područjima umjetničkoga, znanstvenog i duhovnog stvaralaštva, gospodarstva i javnoga života te skrbi za društveni razvoj.

Crkva u narodu i za narod

Iako su Crkva i država dvije odvojene stvarnosti, ne može se zanijekati njihova duboka povijesna povezanost. Svatko objektivna priznat će višestruke zasluge Katoličke Crkve u očuvanju našega hrvatskog nacionalnog identiteta. Neki, nažalost, tvrde da je Crkvi mjesto u sakristiji i da se ne treba miješati u svjetovni i politički život. Što ti misliš o tome?

Svidjela mi se ova terenska nastava u Udolini. Nisam ni znao da postoji crkva hrvatskih mučenika. Najviše mi se svidjelo spomen-kamenje. Na jednome mjestu imamo spomen na sve žrtve koje su pale «za krst časni i slobodu zlatnu, za svoju vjeru, narod i domovinu».

Sada ćemo lakše učiti o Crkvi u Hrvata u XX. stoljeću. Meni se svidio kip Ivana Pavla II. Znaš li da je baš on dao poticaj za gradnju crkve kada je na pragu trećega tisućljeća poručio svim narodima da ne zaborave one koji su pretrpjeli mučeništvo? Te su riječi napisane u podnožju kipa.

Novi svjetonazori i Hrvatski katolički pokret

Ako ne znaš tko si, doći će drugi pa će ti reći da budeš ono što on bude htio.

Ivan Petričević

Tijekom XIX. i početkom XX. stoljeća u Europi se javljaju novi svjetonazori: liberalizam i materijalizam. Liberalizam, kao i totalitarni režimi koji su iz njega proizašli, proglasio je vjeru privatnom stvari. U državi znanost i školstvo nisu pridavali veliku važnost vjeri, pa su tradicionalne kršćanske vrijednosti bile ugrožene.

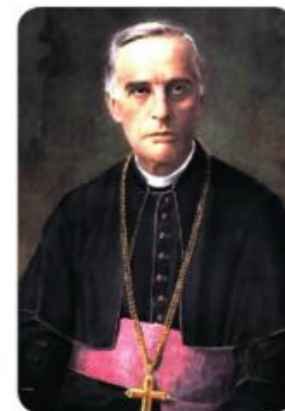
Papa Lav XIII., u prigodi 1900. obljetnice Kristova rođenja, cijeli svijet posvećuje Presvetom Srcu Isusovu i hrabri vjernike da izađu »iz sakristije« te se uključe u javni život. Jedan od odgovora bio je Prvi hrvatski katolički kongres u Zagrebu na kojem je bio nazočan i poznati krčki biskup Antun Mahnić. Iako se na kongresu nije posebno isticao, zdušno je prihvatio smjernice pape Lava XIII. i pozvao katoličke laike na okupljanje u Hrvatski katolički pokret.

Pokret je okupljao đačke, studentske i omladinske organizacije, a cilj mu je bio obrana vjere i Katoličke Crkve, preobrazba javnoga života po katoličkim načelima te stvaranje kršćanske demokracije. Preporodne ideje biskup Mahnić promicao je putem časopisa *Hrvatska straža*. Pokret

je širio kršćanske vrijednosti u hrvatskom društvu putem tiska i obrazovanja. Među brojnim udruženjima ističu se akademski klub Domagoj i Hrvatski orlovski savez. Hrvatski katolički pokret snažno je utjecao na životno opredjeljenje Ivana Merza, koji je bio njegov član. Osim njega, pokret je iznjedrilo mnoge izgrađene kršćanske ličnosti koje su ostavile neustrašiva svjedočanstva vjere i ljubavi za Crkvu i za Krista.

Na braniku vjere

Liberalizam je pokret protivan kršćanskom nauku jer u ljudskoj slobodi vidi najveću vrijednost, ali bez Boga koji nam je tu slobodu darovao. Ideje liberalizma snažno su prisutne u svim područjima osobnoga i društvenoga života. Sve je više onih, čak i kršćana, koji tvrde da je vjera privatna stvar, da ju treba prakticirati u svoja četiri zida. Naprotiv, vjeru treba javno naviještati i svjedočiti. Na koje sve načine možeš javno svjedočiti svoju vjeru?

Antun Mahnić
(1850. – 1920.)

Zaklinjem te pred Bogom i Kristom Isusom, koji će suditi žive i mrtve, zaklinjem te pojavkom njegovim i kraljevstvom njegovim: propovijedaj Riječ, uporan budi – bilo to zgodno ili nezgodno – uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom. Jer doći će vrijeme kad ljudi neće podnositi zdrava nauka, nego će sebi po vlastitim požudama nagomilavati učitelje kako im godi ušima; od istine će uho odvrćati, a bajkama se priklanjati. Ti, naprotiv, budi trijezan u svemu, zlopati se, djelo izvrši blagovjesničko, služenje svoje posve ispuni! 2 Tim 4, 1-5

Božo Milanović (1890. – 1980.) bio je buditelj hrvatske svijesti. Zalagao se za ujedinjenje Istre s ostatkom Hrvatske, zbog čega su ga fašisti progonili. Nakon Drugoga svjetskog rata pridonio je vraćanju Istre u granice današnje Republike Hrvatske.

Blažen Ivan Merz bio je voditelj Katoličke akcije u Hrvatskoj. Po povratku iz Pariza 1922. godine uključuje se u rad Hrvatskoga katoličkog pokreta te postaje prvi predsjednik Hrvatskoga katoličkog omladinskog saveza. Pismo podrške uputio mu je osobno papa Pio XI. u kojem ističe:

»Od svega srca blagoslivljamo Hrvatski katolički omladinski savez i sva njegova pojedina hrvatska katolička omladinska i prosvjetna društva te sve njegove članove i njihovo zajedničko glasilo 'Mladost', kao i sve one, koji šire i podupiru ova moćna sredstva, što su namijenjena vremenitom i vječnom dobru pojedina i cijeloga hrvatskog naroda.«

Blaženi Alojzije Stepinac

Mjesto i datum rođenja: Brezarić, župa Krašić, 8. svibnja 1898.

Roditelji: Josip i Barbara r. Penić

Školovanje:

- › Osnovna škola u Krašiću
- › Gimnazija u Zagrebu
- › Škola za pričuvne časnike u Rijeci
- › prekinuti studij Agronomije u Zagrebu
- › filozofsko-teološki studij na Papinskom sveučilištu Gregoriana
- › doktorat iz filozofije i teologije

Iskustvo rata i zarobljenštva:

- › talijansko bojište 1917. – 1918. (zarobljenštvo)
- › pet godina zatvora u Lepoglavi (1946. – 1951.)
- › zatočeništvo u Krašiću (od 1951. do smrti 10. veljače 1960.)

Službe:

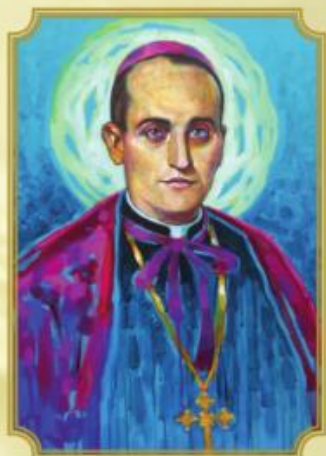
- › ceremonijar nadbiskupa Bauera
- › upravitelj župa u Samoboru i župe u Sv. Ivanu Zelini
- › zagrebački pomoćni biskup s pravom nasljedstva (1934.)
- › zagrebački nadbiskup (1937.)
- › kardinal Svete Rimske Crkve (1952.)

Vrline:

- › vodio pastirsku brigu o životu vjernika
- › potaknuo osnivanje Caritasa
- › u ratnim strahotama sačuvao mnoge nevine živote
- › hrabro dizao glas u obranu svih progonjenih
- › poštivao svaku osobu, bez obzira na rasu, narodnost, vjeru, spol i dob
- › ostao vjeran Petrovoj Crkvi
- › oprostio svojim progoniteljima

Životni moto: »U tebe se Gospodine uzdam«

Posebnost: proglašen blaženim 3. listopada 1998. godine u Mariji Bistrici kada ga je papa Ivan Pavao II. nazvao »najsvjjetlijim likom Crkve Božje u Hrvata«.

A. Botteri, *Blaženi Alojzije Stepinac*, 2018.

Ponos hrvatskoga naroda

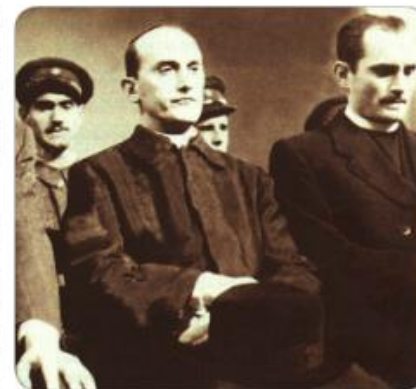
Za vrijeme Nezavisne Države Hrvatske hrvatski su biskupi uputili brojne prosvjede njezinom vodstvu kako bi se zaštitila prava svih ljudi. Alojzije Stepinac, kao zagrebački nadbiskup, hrabro je stao na stranu progonjenih i javno osudio rasna, ideološka i politička progona. Odmah po donošenju rasnih zakona uputio je najoštrij prosvjed vlastima.

Kada je nakon Drugoga svjetskog rata Komunistička partija preuzela vlast, počela je medijska kampanja protiv Crkve, posebno protiv nadbiskupa Stepinca. Nakon Pastirskoga pisma svih hrvatskih biskupa uslijedio je još žešći progon, a Stepinac je 17. svibnja 1945. uhićen. Sâm Tito ponudio mu je suradnju i stvaranje »narodne Crkve«, neovisne o Svetoj Stolici, što je Stepinac odbio. Time je ubrzan montirani proces suđenja i žestoki progon Crkve.

Suđenje je bilo planirano i namješteno. Papa Pio XII. nazvao ga je »prežalosnim procesom«. Izabrani svjedoci lažno su ga optuživali, a oni koji su htjeli svjedočiti u njegovu korist bili su odbačeni. Svoju nevinost Stepinac je potvrdio znamenitim govorom na suđenju 3. listopada 1946. kada je, između ostaloga, rekao:

»Na sve tužbe koje su ovdje protiv mene iznesene odgovaram da je moja savjest mirna, makar se publika tome smijala. Sada se ne kanim braniti niti apelirati protiv osude. Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti ne samo ismijavanje, prezir i poniženje nego – jer mi je savjest čista – pripravan sam svaki čas i umrijeti. A što se tiče mene i mogega suđenja, ja ne trebam milost, jer savjest mi je čista.« Ipak, Stepinac je osuđen na četrnaest godina zatvora s gubitkom političkih i građanskih prava.

Blaženi kardinal hrabro je uzeo na sebe križ cijele Crkve u Hrvata.

Ponajprije nas, predragi vjernici, rastužuje i zabrinjava bolna i strašna sudbina mnogih svećenika, pastira vaših duša. Već za vrijeme rata velik je broj svećenika poginuo, ne toliko u samim ratnim borbama, koliko više uslijed osuda sadašnjih vojnih i građanskih vlasti. Kad su se završile ratne operacije, nisu prestale smrtne osude katoličkih svećenika. Njihov broj prema našim podatcima iznosi: 243 mrtva, 169 u zatvorima i logorima, 89 nestalih, svega 491. K tome pridolazi 19 ubijenih klerika, tri ubijena laika redovnika i četiri časne sestre. To je broj, kakvog ne pozna povijest balkanskih zemalja kroz duga stoljeća.

iz Pastirskog pisma biskupa Jugoslavije 1945.

Kardinal Stepinac, koji je svojoj čuvenoj nadbiskupiji darovao 26 godina biskupovanja, bio je doista vjerna i pobudna slika Dobroga pastira. Ponajprije u neumornu i gorljivu apostolskom radu.
papa Ivan XXIII.

Ovaj visoki crkveni predstavnik osuđen je kao suradnik nacizma. Mi Židovi prosvjeduemo protiv takvih kleveta. Jer mi poznajemo njegovu prošlost, mi možemo reći da je on od 1934. i u sljedećim godinama uvijek bio vjerni prijatelj Židova. Te svoje osjećaje nije skrivao ni za vrijeme okrutnih progona pod Hitlerovim režimom. On je bio jedan od rijetkih ljudi u Europi koji su tada nastupili protiv nacističke tiranije, i to u svakom trenutku, kad je to bilo najopasnije.

Louis Breier, predsjednik Društva američkih Židova

Stepinčeva poruka za tebe

Blaženi Alojzije Stepinac ostavio je bogatstvo duhovnih nagovora i propovijedi različitim staležima. Svi su aktualni. Tako je, jednom, poručio mladima:

»Karaktera treba danas više nego ikada. Treba nam ljudi, koji se neće sagibati ni lijevo ni desno, već prema tome, kako puše vjetar, nego ljudi, koji će stajati, kako veli riječ – kao klisura, kad navali na njih bura, koji će stajati kano čvrsti hrast, kojemu bura može pokidati grane, ali će iz čvrstoga debla izbijati novi, još jači život.«

Katolička Crkva u Hrvata danas

Dragi građani Zagreba, dragi Hrvati, uvijek gledajte naprijed! Budite čvrsto uvjereni da dobro mira ima svoj zadnji temelj u srcu samoga Boga. (...) Prošlost i suvremena povijest uče nas da prava vjera u Krista daje najsigurniji oslonac za očuvanje i promicanje ljudskoga dostojanstva. I vi, žrtve rata – ranjenici, siročad, udovice, prognanici, izbjeglice – ostanite vjerni Kristu patniku.

Prije gotovo 500 godina Marko Marulić, otac hrvatske književnosti, u prilikama sličnim današnjima, izrazio je užas vjernika pred tolikim patnjama koje su morali podnositi. Obračajući se Bogu, vapio je: 'Tebi vičemo tužeći u plaču', ali je potom nastavio s kršćanskom nadom: 'Ako s nami stati budeš, Gospodine, hoće se odrvati narod ki sad gine'. I vi, Hrvati koji danas živite, možete računati na snagu koja dolazi od vjere.

Ivan Pavao II. na poseban je način bio povezan s hrvatskim narodom. Navedene riječi dio su propovijedi koju je uputio »ljubljenom puku hrvatskom« na jednom od triju hodočasničkih pohoda našoj domovini. U njegovim riječima utkana je evanđeoska poruka koja je ujedno i poruka Drugoga vatikanskog koncila. Poziv je to na dijalog s drugim kršćanima, s pripadnicima nekršćanskih religija, ali i onima koji ne vjeruju. Time je Koncil pomogao u uspostavi boljih odnosa Crkve i komunističkih vlasti, pa je Crkva u Hrvatskoj u slobodnijem ozračju počela provoditi svoju obnovu. No, taj zanos bio je prekinut nametnutim Domovinskim ratom. Crkva je, zajedno s narodom, bila na meti velikosrpske agresije. Posljedice položenih ljudskih žrtava bile su neizmjerne, ljudi protjerani iz domova i svojih župa, a mnogi sakralni objekti i crkve zapaljeni. Unatoč svemu biskupi su pozivali narod na mir i toleranciju.

Republika Hrvatska sklopila je sa Svetom Stolicom četiri međunarodna ugovora. Jedan od njih je o suradnji na području odgoja i kulture kojim se Crkvi jamči održavanje katoličkoga vjeronauka u svim osnovnim i srednjim školama.

Posebnu ulogu u nastanku neovisne Republike Hrvatske imao je kardinal Franjo Kuharić. Poznate su njegove riječi iz propovijedi: »Ako je moj protivnik spalio moju kuću, ja neću zapaliti njegovu! Ako je razorio moju crkvu, ja neću ni dirnuti njegovu, dapače, čuvat ću je. Ako je napustio svoj dom, ja neću ni igle uzeti iz njegova! Ako je ubio moga oca, brata, sestru, ja neću vratiti istom mjerom, nego ću poštovati život njegova oca, brata, sina, sestre!«

Potpora Ivana Pavla II. u stvaranju hrvatske države

Na putu stvaranja samostalne države i demokracije, pod vodstvom prvoga hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana, Hrvati su pronašli potporu u Ivanu Pavlu II. Sveta je Stolica među prvima službeno priznala novu hrvatsku državu. To priznanje ohrabrujuće je djelovalo na hrvatski narod čija je trećina domovine tada bila okupirana. Činjenica da nas je Sveta Stolica priznala prije većine europskih zemalja isključivo je zasluga pape Ivana Pavla II. koji je Hrvatima iskazivao posebnu naklonost i ljubav. U čestim susretima s Hrvatima i hrvatskim hodočasnicima stalno ih je pozivao da daju novo lice svojoj domovini i ožive moralne vrijednosti koje su pokušavali pokopati totalitaristički režimi.

Crkva pokazuje veliku brigu za iseljene Hrvate jer danas trećina Hrvata živi izvan granica Republike Hrvatske. Tijekom Domovinskoga rata hrvatski su iseljenici pružali obilnu pomoć Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. U svijetu danas ima 197 hrvatskih katoličkih misija, koje su našim iseljenicima jedina veza s domovinom.

Papa Ivan Pavao II. također je pozvao sve narode da na pragu trećega tisućljeća popišu svoje mučenike. Izgradnja crkve hrvatskih mučenika u Udbini odgovor je na taj Papin poziv. Izgrađena crkva postala je skupno mjesto svih hrvatskih stradanja i muke hrvatskoga naroda do ostvarenja svoje države i slobode. Koliko nam je Ivan Pavao II. značio u teškim trenucima govori njegov kip ispred crkve i križ koji papa drži u rukama. On nam je, zajedno s Isusom, pomogao ići križnim putevima Domovinskoga rata, a sada nam je zagovornik s neba kojemu se utječemo da Crkva u Hrvata ostane zauvijek vjerna Kristu i Svetoj Stolici.

1 PONOVI MO

DOMOVINSKI RAT
PAPA IVAN PAVAO II.

Bl. Alojzije STEPINAC
Bl. Miroslav BULEŠIĆ
664 SVEČENIKA MUČENIKA

Ivan MERZ
Antun MAHNIĆ

Crkva u Hrvata u XX. stoljeću

- > Katolička Crkva u slobodnoj i neovisnoj domovini
- > Progonjena Crkva za vrijeme svjetskih ratova i poraća
- > Crkva na braniku vjere i morala

Društveni i vjerski život Hrvata

- > Crkva – čuvarica nacionalnog identiteta
- > Crkva – promicateljica školstva, kulture i znanosti
- > Hrvatska – predziđe kršćanstva
- > Hrvatska povijest protkana kršćanskom vjerom

HRVATSKI NARODNI
PREPOROD

Josip J. STROSSMAYER
Ruđer BOŠKOVIĆ
Andrija KAČIĆ MIOŠIĆ
Bartol KAŠIĆ
Augustin KAŽOTIĆ

BITKA KOD SISKA (1593.)
BITKA NA MOHAČKOM POLJU (1526.)
BITKA NA KRBAVSKOM POLJU (1493.)

DMITAR ZVONIMIR
KRALJICA JELENA

Na početcima

- > od 9. st. – Hrvati od samih početaka do danas slave Boga na svome jeziku
- > 7. – 9. st. – Pokrštenje Hrvata
Hrvati prihvaćaju kršćanstvo
- > 7. st. – Dolazak Hrvata u zemlju natopljenu krvlju mučenika

BAŠČANSKA PLOČA
GLAGOLJICA

PISMO IVANA VIII.
KNEZU BRANIMIRU
VIŠESLAVOVA KRSTIONICA

Sv. IRENEJ Sv. KVIRIN
Sv. MAURO Sv. DUJAM
Sv. STOŠIJA Sv. DEMETRIJE